

Sygn. akt IC 1434/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Ucińska

Protokolant: Dorota Malinowska

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2017 r. w Świdnicy

sprawy z powództwa **A. K. (1)**

przeciwko **(...) S.A. V. (...) w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. V. (...) w W. na rzecz powódki A. K. (1) kwotę 60.075,96 zł (sześćdziesiąt tysięcy siedemdziesiąt pięć złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 50.000 zł od dnia 8 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 10.075,96 zł od dnia 18 lipca 2016 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 866 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje stronie pozwanej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Świdnicy kwoty 944,91 zł tytułem wydatków;

V. nie obciąża powódki kosztami sądowymi w sprawie.

1. Sygn. akt IC 1434/16

2. UZASADNIENIE

Powódka A. K. (1) wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. kwot: 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od upływu 30 dni od dnia zgłoszenia szkody do dnia zapłaty, 1.552,77 zł tytułem zwrotu kosztów zakupu środków zaopatrzenia medycznego i transportu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, 8.838 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich, ustalenie odpowiedzialności strony pozwanej za skutki wypadku, jakiemu uległa powódka w dniu (...) roku mogące wystąpić w przyszłości. Domagała się także zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych oraz kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

W uzasadnieniu powódka podała, że w dniu (...) roku doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego doznała ona bardzo poważnych obrażeń ciała w postaci m.in. przekrętarzowego dwumiejscowego złamania kości udowej lewej oraz licznych sińców i otarć naskórka. Wskazywała, że bezpośrednio z miejsca wypadku przewieziona została karetką pogotowia do (...) w D., a następnie, z uwagi na zdiagnozowane skomplikowane złamanie kości

udowej lewej przetransportowana została do (...) im. (...) A. S. w W., gdzie miała przeprowadzony zabieg operacyjny z przetoczeniem krwi. Powódka zarzucała, że mimo opuszczenia placówki szpitalnej nadal kontynuuje leczenie, przyjmuje silne środki przeciwbólowe. Wskazywała, że po opuszczeniu placówki medycznej przez okres kolejnych trzech miesięcy nie mogła wstawać z łóżka, wymagała pomocy i opieki osób trzecich i zakupu środków higienicznych. Nadal, mimo upływu znacznego czasu od wypadku, powódka korzysta z kul łokciowych z uwagi na brak pełnego zrostu kości i odczuwany ogromny ból w trakcie chodzenia. Okoliczność ta znacznie utrudnia powódce normalne funkcjonowanie i bezpośrednio rzutuje na jej stan psychiczny, utraciła ona bowiem możliwość pełnego poruszania kończyną, która do chwili obecnej nadal jest spuchnięta. Z informacji uzyskanych od lekarzy powódka powzięła wiedzę, że istnieje duże ryzyko, graniczące z pewnością, że nie uda się przywrócić pełnej władzy nad kończyną.

W dalszej części zarzucała, że w chwili wypadku pojazd kierowany przez sprawcę zdarzenia ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie. Powódka zgłosiła u pozwanej szkodę pismem z dnia 30 marca 2016 roku i w toku prowadzonego postępowania likwidacyjnego, decyzją z dnia 8 czerwca 2016 roku zostało jej wypłacone zadośćuczynienie w kwocie 1.000 zł. Zdaniem powódki kwota przyznana przez ubezpieczyciela jest niewspółmiernie niska i nieadekwatna do rozmiaru krzywdy przez nią poniesionej. Zarzucała, że mimo upływu znacznego okresu od wypadku nie odzyskała ona pełnej sprawności w nodze, a z szeregu przeprowadzonych konsultacji medycznych wynika z dużym prawdopodobieństwem, że powódka nie odzyska pełnej władzy w kończynie. Nieustannie także zażywa silne leki przeciwbólowe, a upływ czasu od zdarzenia nie przynosi poprawy zdrowia zarówno fizycznego jak i psychicznego. Powódka wskazywała bowiem na fakt znacznego oszpecenia kończyny rozległymi bliznami i deformacjami, który negatywnie oddziałuje na jej komfort psychiczny. Także charakter powyższych następstw fizycznych i psychicznych powoduje, że powódka ma poważne problemy z codziennym funkcjonowaniem, jest apatyczna, ma poczucie bezsilności i bezradności życiowej, a utrzymujący się ból powoduje ogólną nerwowość i osłabienie. Powódka w wyniku wypadku odczuwa także silny strach przed poruszaniem się pojazdami mechanicznymi, co jest konieczne z uwagi na cykliczne konsultacje i badania lekarskie. Powoduje to u niej coraz częstsze napady paniki i stany lękowe oraz zaburzenia snu.

Uzasadniając żądanie zwrotu kosztów leczenia powódka wskazywała, iż w związku z doznanymi obrażeniami korzystała z opieki lekarskiej, zaleconej rehabilitacji. Dokonała także zakupu niezbędnego sprzętu ortopedycznego i zażywała leki w celu zmniejszania odczucia bólu, jaki towarzyszył jej od chwili wypadku. Łączny koszt poniesionych przez powódkę wydatków wyniósł 1.552,77 zł.

Odnosząc się do żądania zwrotu kosztów opieki osób trzecich, jakiej powódka wymagała od dnia opuszczenia placówki medycznej ((...)), wskazywała, że pomocy tej udzielali jej brat, dzieci oraz najbliższa rodzina. Do chwili obecnej, z uwagi na ograniczoną sprawność, wymaga ona pomocy w czynnościach codziennych. W chwili obecnej opiekę nad nią w dalszym zakresie sprawuje jej brat z dziećmi i najbliższą rodziną zwłaszcza w zakresie czynności codziennych. Powódka argumentowała, że do obliczenia należnej z tego tytułu sumy niezbędnym jest przyjęcie kwoty 9 zł/1h jako kwoty równoważnej za sprawowane usługi pielęgniarские przez osoby trzecie. W okresie od (...) roku do 15 maja 2016 roku – opieka ta była niezbędna w wymiarze 10h dziennie, od 16 maja 2016r. do 18 lipca 2016r. - 3h dziennie.

Powódka wskazywała, że charakter i rozmiar doznanych przez nią obrażeń daje podstawy do przyjęcia, że w przyszłości ujawnić się mogą kolejne skutki będące następstwem przebytego w dniu(...) roku wypadku.

Strona pozwana (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów

Uzasadniając stanowisko strona pozwana zakwestionowała powództwo tak co do zasady jak i wysokości. Przyznała, iż w dniu (...) roku w P. miał miejsce wypadek drogowy z udziałem powódki, w wyniku którego doznała ona obrażeń ciała. Wskazywała, że w toku prowadzonego przez stronę pozwaną postępowania likwidacyjnego wypłaciła powódce kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Wysokość przyznanego świadczenia określona została po dokonaniu analizy przedłożonych dokumentów i rozważeniu okoliczności faktycznych sprawy, a to w szczególności okresu leczenia ambulatoryjnego powódki, częstotliwości i konieczności wizyt lekarskich zarówno w placówkach szpitalnych jak i

gabinetach lekarskich, przebytych badań i ich ewentualnej uciążliwości dla powódki, a nadto rozmiaru doznanej krzywdy oraz stopnia nateżenia cierpień fizycznych i psychicznych powódki. Strona pozwana wskazywała, że w dacie orzekania w toku postępowania likwidacyjnego powódka znajdowała się w początkowym okresie rekonwalescencji powypadkowej, a wartość świadczenia jej przyznanego i wypłaconego odpowiadała wartości szkody niemajątkowej poniesionej przez powódkę. Zarzucała, że postępy w jej leczeniu oraz rokująca poprawę rehabilitacja już w dacie wydania decyzji przemawiały za prawidłowością uznania, że w dalszym okresie skutki szkodowego znaczenia będą zanikać. Zdaniem strony pozwanej roszczenie powódki w zakresie żądanego zadośćuczynienia jest bezzasadne i podlega oddaleniu.

Odnosząc się zaś do żądania odszkodowawczego obejmującego zwrot kosztów leczenia strona pozwana również wskazywała na jego bezzasadność zarzucając, że powódka nie wykazała w żaden sposób konieczności poniesienia określonych kosztów, a w szczególności nie wykazała by koszty te pozostawały w normalnym związku przyczynowym z zaistniałą szkodą. Pozwana zakwestionowała przedmiotowe żądanie w całości. Zarzuciła nadto, że powódka nie wykazała żadnych okoliczności, które uniemożliwiłyby jej korzystanie z usług medycznych oferowanych w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, zatem poniesione przez nią wydatki nie mogą zostać uznane za uzasadnione koszty leczenia. Odnosząc się do żądania zwrotu kosztów opieki strona pozwana wskazywała, że powódka nie przedstawiła dowodów świadczących o tym, iż opieka ta była sprawowana, w wymiarze przez nią wskazanym, jakie były w tym zakresie podejmowane czynności pielęgnacyjne. Zdaniem strony pozwanej brak jest także jakichkolwiek podstaw do ustalenia jej odpowiedzialności na przyszłość za skutki jakie u powódki mogą wystąpić w przyszłości.

W piśmie procesowym z dnia 8 listopada 2016 roku powódka rozszerzyła powództwo domagając się zasądzenia od strony pozwanej dodatkowo kwoty 9.300 zł tytułem kosztów zakupu samochodu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a nadto zasądzenie na jej rzecz kwoty 1.000 zł tytułem renty na zwiększone potrzeby płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca począwszy od dnia 1 sierpnia 2016 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Podtrzymała żądanie zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, tj. w kwocie 14.400 zł oraz opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw w kwocie 34 zł.

W uzasadnieniu wskazywała, że mimo wdrożenia stosownego leczenia, w dalszym ciągu nie odzyskała całkowitej sprawności, nadal nie doszło bowiem do pełnego zrostu złamanej kości udowej co powoduje, iż w dalszym ciągu odczuwa ona ogromny ból w miejscu złamania uniemożliwiający jej normalne funkcjonowanie, w tym poruszanie się. W dalszym ciągu porusza się przy pomocy kul łokciowych, korzystając w wykonywaniu codziennych czynności z pomocy osób trzecich. Argumentowała, że z uwagi na konieczność zapewnienia małoletniemu synowi opieki podczas odprowadzania i odbierania go z placówki szkolnej zmuszona była do zakupu samochodu, którym mogła także przemieszczać się do placówek szpitalnych, który to zakup był celowy i konieczny. Uzasadniając żądanie zasądzenia na jej rzecz renty powódka wskazywała, że w związku z doznanymi w trakcie wypadku obrażeniami zwiększyły się jej potrzeby życiowe, zwłaszcza w zakresie korzystania z pomocy osób trzecich oraz dalszego leczenia i rehabilitacji. Obecnie zaś, wskutek doznanych obrażeń pozbawiona została możliwości zarobkowania, co w sposób oczywisty rzutuje na jej kondycję finansową.

Strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 21 listopada 2016 roku wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu (...) roku na ul. (...) w P. M. L. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym i spowodował wypadek drogowy, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej (...), po zatrzymaniu pojazdu, otworzył drzwi bez upewnienia się, że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, czym spowodował zderzenie z omijającą go w tym czasie kierującą rowerem A. K. (1), która w wyniku zderzenia przewróciła się doznając obrażeń ciała w postaci złamania przezkrętarzowego kości udowej lewej wymagającego leczenia operacyjnego, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia na okres powyżej dni

Sprawca zdarzenia w chwili wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u strony pozwanej.

Prokuratura Rejonowa w Dzierżoniowie skierowała przeciwko sprawcy zdarzenia akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie.

dowód :

- akta szkody nr (...), k. 120,

Bezpośrednio z miejsca zdarzenia powódka przetransportowana została karetką pogotowia ratunkowego do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Szpitala (...) w D., gdzie po wstępnym zaopatrzeniu i przeprowadzeniu badań diagnostycznych zdiagnozowano u powódki skomplikowane złamanie kości udowej lewej. W wyniku powyższego powódka przetransportowana została do (...) Szpitala im. (...) S. w W. do Oddziału (...) (...), gdzie w tym samym dniu wykonano u niej zabieg repozycji złamania i zespolenie gwoździem śródszpikowym ChM/tytan/ złamanej kości. Powódka w placówce medycznej przebywała do dnia (...).

dowód:

- karta informacyjna I. Przyjęć z dnia (...), k. 27,

- dokumentacja medyczna powódki (...) Szpitala (...) w D., k. 82 – 84,

- karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) Szpitala im. (...) S. w W. Oddział (...) (...) z dnia (...), k. 28 – 30,

- dokumentacja medyczna powódki (...) Szpitala im. (...) S. w W. Oddział (...) (...), k. 87 – 118,

- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

Po opuszczeniu placówki medycznej powódka przez okres pierwszych dwóch miesięcy, z uwagi na silne dolegliwości bólowe, pozostawała w wymuszonej pozycji leżącej. Zażywała silne leki przeciwbólowe. Pomagali jej brat, pełnoletnia córka i szwagierka. Powódka nie mogła wstawać, nie potrafiła sama przygotować sobie posiłku, ani korzystać z toalety. Musiała liczyć na pomoc najbliższych w opiece nad (...) wówczas synem.

W kwietniu 2016 roku otrzymała skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne. Z uwagi na długi okres oczekiwania na wykonanie tych usług w ramach refundacji świadczeń przez NFZ (sierpień 2017r.), korzystała z rehabilitacji w oddziale ambulatoryjnym P.. Koszt zabiegów wyniósł 460 zł.

dowód :

- skierowanie na zabiegi z dnia 14 kwietnia 2016r., k. 32,

- informacja mgr M. B., k. 33,

- zeznania świadka D. K., k. 145v. – 146 i e-protokół,

- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

W związku z koniecznością wykupu leków oraz środków higienicznych i opatrunkowych powódka wydatkowała kwotę łączną 1.237,96 zł.

dowód :

- faktura Vat nr (...), k. 42,

- faktura Vat nr (...), k. 41,
- faktura Vat nr (...), k. 40,
- faktura Vat nr (...), k. 39,
- faktura Vat nr (...), k. 38,
- paragony fiskalne, k. 37,

Po około 4 miesiącach od wypadku powódka zaczęła poruszać się przy pomocy kul łokciowych. Z uwagi na słaby wzrost odczuwała bardzo silne dolegliwości bólowe.

dowód :

- zeznania świadka D. K., k. 145v. – 146 i e-protokół,
- zeznania świadka A. K. (2), k. 146 i e-protokół,
- zeznania świadka C. R., k. 146 – 146v. i e-protokół,
- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

Mimo upływu kilkunastu miesięcy od dnia zdarzenia lewa kończyna dolna powódki nadal jest spuchnięta. Na zewnętrznej stronie uda pozostały szpecące blizny.

dowód :

- dokumentacja zdjęciowa powódki, k. 34 – 36,

Trwały uszczerbek na zdrowiu powódki wyniósł 18 %.

U powódki w wyniku doznanych obrażeń spowodowanych wypadkiem, jakiemu uległa, wystąpiło skrócenie kończyny dolnej lewej, w następstwie czego wystąpiło wadliwe ustawienie miednicy zaburzające prawidłową postawę i chód powódki. Największe nasilenie dolegliwości bólowych miało miejsce w okresie pooperacyjnym oraz dalszych trzech tygodni, kiedy utrzymywał się obrzęk kończyny, a rana pooperacyjna nie była wygojona. W późniejszym okresie dolegliwości bólowe osłabły, jednakże nadal się utrzymują i będą się utrzymywać. Mimo opóźnionego wzrostu kostnego rokowania co do samodzielnego poruszania się bez pomocy kul są pomyślne. Nierówność kończyn oraz patologiczne ustawienie miednicy może być wyrównane przy pomocy wkładki ortopedycznej. Przez okres pierwszych 6 miesięcy początkowego leżenia w łóżku powódka wymagała opieki osób trzecich w wymiarze 12 godzin w okresie leżenia w łóżku oraz około 8 godzin w okresie poruszania się o kulach. Przez okres 3 miesięcy nie była w stanie samodzielnie wykonywać podstawowych czynności życiowych (toaleta, przygotowanie posiłków, ubieranie). W okresie dalszych 3 miesięcy aktywność powódki wzrosła, jednakże w dalszym ciągu nie była ona w stanie wykonywać czynności w zakresie zakupów, wykonywania porządków domowych czy opieki nad dziećmi. Koszt opieki pielęgniarstwa w okresie leżenia powódki w łóżku wynosił 12 zł/1h. Opieka pielęgniarstwa nad chorym należy do obowiązków Podstawowej (...) i jest refundowana przez NFZ.

Powódka jest niezdolna do pracy, a jej ponowna ocena zdolności w tym zakresie powinna nastąpić po okresie 12 miesięcy.

Podjęte leczenie operacyjne było zasadne, a koszty związane z leczeniem (zakup recept, środków higieny, pampersów, opatrunków) uzasadnione. Powódka winna być objęta pilną, regularnie prowadzoną rehabilitacją, której koszt w warunkach ambulatoryjnych wynosi 1.000 – 1.200 zł miesięcznie.

dowód :

- opinia biegłego sądowego z zakresu chirurgii, k. 161 – 165,

Trwały uszczerbek na zdrowiu powódki w zakresie ortopedycznym wynosi 20%.

Rokowania w zakresie powrotu powódki do pełnej sprawności są niepewne. Powódka w okresie pooperacyjnym wymagała opieki osób trzecich. Przebyty przez powódkę uraz i jego skutki uniemożliwiają powódce wykonywanie zawodu opiekunki osób niepełnosprawnych. Przeprowadzone wobec powódki leczenie było zgodne z obowiązującymi standardami i zasadami.

dowód :

- opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii, k. 185 – 189,

- opinia uzupełniająca, k. 225 – 226,

Przed wypadkiem powódka podnosiła swoje kwalifikacje zawodowe, w tym m.in. była uczestniczką projektu (...) realizowanego przez Ośrodek Pomocy (...) w P., w ramach którego odbyła kurs opiekuna (...) (...) w Firmie (...) s.c. nabywając wiedzę i umiejętności niezbędne do wykonywania czynności związanych z opieką nad (...) (...) lub (...). Z tego tytułu uzyskiwała dochód w wysokości 1.000 – 1.500 zł miesięcznie.

dowód :

- zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, k. 140,

- certyfikat, k. 141,

- zeznania świadka D. K., k. 145v. – 146 i e-protokół,

- zeznania świadka A. K. (2), k. 146 i e-protokół,

- zeznania świadka C. R., k. 146 – 146v. i e-protokół,

- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

Była osobą zaradną życiowo, mobilną. Z uwagi na fakt, iż rozstała się z mężem, samodzielnie sprawowała pieczę nad dziećmi, w tym małoletnim synem(...). Bardzo często przemieszczała się korzystając z roweru czy środków komunikacji miejskiej. Samodzielnie robiła zakupy, była niezależna od osób trzecich.

dowód :

- zeznania świadka D. K., k. 145v. – 146 i e-protokół,

- zeznania świadka A. K. (2), k. 146 i e-protokół,

- zeznania świadka C. R., k. 146 – 146v. i e-protokół,

- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

Powódka zamieszkuje wraz z dwójką dzieci i bratem. Córka powódki kontynuuje wykształcenie na studiach wyższych we W..

Powódka pozostaje pod opieką specjalisty ortopedy. W dalszym ciągu porusza się przy pomocy kul łokciowych. W miejscu zamieszkania wykonuje jedynie proste czynności. Nie jest w stanie zrobić zakupów, czy przynieść zakupionych sprawunków bez pomocy osób trzecich. Skarży się na ból, zażywa silne leki przeciwbólowe (K.).

Ma problemy z zasypianiem i ze snem. Odczuwa obawę o stan swojego zdrowia w przyszłości i trudności finansowe. Wchodząc po schodach odczuwa silne dolegliwości bólowe.

dowód :

- konsultacja ortopedyczna z dnia 29 września 2016r., k. 138,
- zeznania świadka D. K., k. 145v. – 146 i e-protokół,
- zeznania świadka A. K. (2), k. 146 i e-protokół,
- zeznania świadka C. R., k. 146 – 146v. i e-protokół,
- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

W celu dojazdu do placówek medycznych oraz zabiegów rehabilitacyjnych, jak również z uwagi na konieczność dowożenia małoletniego syna do placówki szkolnej powódka w sierpniu 2016 roku zakupiła samochód osobowy za kwotę 9.300 zł. Z uwagi na znaczne dolegliwości bólowe i konieczność korzystania z kul łokciowych powódka ma ograniczoną możliwość korzystania z komunikacji miejskiej.

dowód :

- faktura VAT nr (...) z dnia 24 sierpnia 2016r. na kwotę 9.300 zł, k. 139,
- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

Orzeczeniem Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 1 grudnia 2016 roku powódka zaliczona została do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym ze wskazaniem podjęcia pracy w warunkach chronionych i odbycia szkolenia specjalistycznego w tym zakresie korzystania z usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych i terapeutycznych. Orzeczenie wydane zostało do dnia 31 grudnia 2017r.

dowód :

- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 1 grudnia 2016r., k. 159,

Pismem z dnia 30 marca 2016 roku powódka zgłosiła stronie pozwanej szkodę domagając się wypłaty kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 3.672 zł tytułem odszkodowania w zakresie zwrotu kosztów opieki osób trzecich.

W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego strona pozwana przyznała na rzecz powódki bezsporną kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Pismem z dnia 1 czerwca 2016 roku powódka skierowała do strony pozwanej ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty domagając się wypłaty zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł oraz odszkodowania obejmującego zwrot kosztów opieki osób trzecich w kwocie 10.476 zł.

dowód :

- pismo powódki do strony pozwanej z dnia 30 marca 2016r., k. 20 – 22,
- decyzja pozwanej z dnia 8 czerwca 2016r., k. 23,

- ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 1 czerwca 2016r., k. 24 – 26,

Powódka utrzymuje się ze świadczenia zasiłkowego z MOPS w wysokości 267 zł miesięcznie. Otrzymuje świadczenia opiekuńcze i wychowawcze w ramach rządowego programu „Rodzina 500+” w kwocie 1.000 zł miesięcznie. Posiada zaległości w płatnościach czynszowych oraz za media.

dowód :

- przesłuchanie powódki, k. 236 - 237 i e-protokół,

Sąd zważył, co następuje :

Zdaniem Sądu powództwo jest zasadne jedynie częściowo.

Bezspornym jest, iż strona pozwana (...) S.A. V. (...) w W., jako ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za następstwa wypadku, jakiemu uległa powódka, albowiem sprawca wypadku był w chwili zdarzenia objęty ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Stosownie natomiast do art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2016 roku, poz. 2060 ze zm.) ubezpieczeniem oc posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. W myśl art. 34 ust. 1 powołanej ustawy z ubezpieczenia oc posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej (art. 36 ust. 1).

Dokonując oceny skutków wypadku w stosunku do powódki, Sąd oparł się na dokumentach przedstawionych przez strony, w tym dokumentacji medycznej powódki, których autentyczności i wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała, a także opiniach biegłych : z zakresu chirurgii ogólnej E. S. i z zakresu ortopedii M. J., zeznaniach świadków D. K., A. K. (2) i C. R., a także przesłuchaniu powódki. Świadczenie ci potwierdzili zakres i rodzaj obrażeń doznanych przez powódkę, wielkość i rozmiar jej cierpień fizycznych i psychicznych oraz bolesną i długotrwałą rehabilitację. Wskazali na bolesne unieruchomienie powódki w okresie pierwszych 2 – 3 miesięcy po zdarzeniu i zdanie jej na ciągłą opiekę w okresie rehabilitacji. Wskazali, że przed wypadkiem powódka była osobą aktywną i zaradną życiowo, podnosiła swoje kwalifikacje zawodowe w celu polepszenia bytu finansowego rodziny. Samodzielnie sprawowała pieczę nad trójką dzieci, w tym dwoma małoletnimi synami. Po wypadku nie ma już takich możliwości i wykazuje ograniczenia ruchowe, którym towarzyszy nieustanny ból kończyny dolnej lewej. Zeznania te korespondują w całości z zeznaniami powódki, która wskazała na swoją ciężką sytuację zdrowotną związaną z przebiegiem leczenia i skutkami wypadku, bolesną rehabilitację. Wskazywała też na ograniczenia przy wielu czynnościach życia codziennego. Zeznania te Sąd uznał za wiarygodne, albowiem charakteryzują się obiektywizmem i wyważeniem, a nadto znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym – dokumentacji medycznej.

Opinie biegłych sądowych, w których stwierdzono skutki obrażeń po wypadku powódki oraz zaistniały uszczerbek na jej zdrowiu - są rzetelne i przekonujące. Zostały oparte na gruntownej i wnikliwej analizie, a biegli, którzy posiadają adekwatne specjalizacje, mają niezbędne kwalifikacje i wiedzę do jej dokonania oraz wyciągnięcia prawidłowych wniosków. I choć opinia biegłego z zakresu ortopedii była kwestionowana, jednakże po jej uzupełnieniu, w ocenie

Sądu, nie może budzić żadnych wątpliwości co do zakresu obrażeń powódki i ustalonego trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Zdaniem biegłych rokowania co do samodzielnego poruszania się powódki bez pomocy kul łokciowych w dalszym ciągu są pomyślne mimo opóźnionego zrostu kostnego i wtórnej nierówności kończyn, jak również patologicznego ułożenia miednicy. Zdaniem biegłych trudno w chwili obecnej przewidzieć skutki doznanego przez powódkę urazu w dalszej przyszłości. W chwili obecnej nie wymaga ona jednak leczenia operacyjnego. Także nasilenie dolegliwości bólowych powinno stopniowo maleć.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do tego, czy powódka może żądać od strony pozwanej dalszej kwoty tytułem zadośćuczynienia jak również ustalenia, że strona pozwana będzie ponosić odpowiedzialność na przyszłość za skutki wypadku na zdrowiu powódki, a także co do dalszych jej roszczeń dotyczących poniesionych kosztów leczenia i przyznania świadczenia rentowego.

Zgodnie z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Odszkodowanie przewidziane w tym przepisie obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe.

Jak stanowi art. 445 § 1 k.c. w wypadkach przewidzianych w art. 444 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych, zarówno tych już doznanych, jak i tych które zapewne wystąpią w przyszłości. Ma ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego, przyznawaną jednorazowo. Wiadomo, że zadośćuczynienie nie przywróci zdrowia stronie, ale jego celem jest złagodzenie wszelkich cierpień.

Jeżeli chodzi o zagadnienie wysokości zadośćuczynienia to za ugruntowany w orzecznictwie i piśmiennictwie należy uznać pogląd o kompensacyjnym charakterze zadośćuczynienia. Tym samym jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta jednak nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (tak SN w wyroku z 26 lutego 1962 roku, 4 CR 902/61, OSNCP 1963, nr 5 poz. 107, w wyroku z 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, OSPiKA 1966, poz. 92, wyrok z 22 marca 1978 roku, IV CR 79/78, niepubl.). Jednocześnie zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłą na skutek poważnego rozstroju zdrowia i związanego z nim trwałego kalectwa, którego wysokość w ostatecznym wyniku zależy od uznania sądu, nie może być uznane za nadmierne, nawet gdyby przy uwzględnieniu przeciętnego poziomu życia i zamożności społeczeństwa mogło być tak postrzegane, jeżeli jest ono adekwatne do stopnia odniesionych obrażeń i związanych z nimi trwałych następstw dla zdrowia i egzystencji poszkodowanego (tak SN w wyroku z 10 stycznia 1997 roku, II CKN 41/96, niepubl.).

Zadośćuczynienie jest sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, wyłączenia z normalnego życia itp. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (a więc prognozy na przyszłość). Przy ocenie więc „odpowiedniej sumy” należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności danego wypadku, mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy (wyrok z 3 lutego 2000 roku, I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd uznał, że żądanie powódki w zakresie zadośćuczynienia jest zasadne, ale jedynie co do dalszej kwoty 50.000 zł, mając na uwadze uszczerbek jakiego doznała ona w wyniku wypadku, jego skutki, a także

rokowania na przyszłość. Łącznie zadośćuczynienie należne powódce stanowi zatem kwotę 51.000 zł (1.000 zł uznane przez ubezpieczyciela, 50.000 zł przyznane przez Sąd). W pozostałym zakresie jako wygórowane podlegało oddaleniu.

Rozważając wysokość należnego powódce zadośćuczynienia Sąd miał na względzie powagę doznanego przez nią uszkodzenia ciała jakim było złamanie kości udowej lewej i konsekwencje powstałego urazu. Schorzenie to znacznie wpłynęło na funkcjonowanie i tryb życia powódki, która nie może już w sposób aktywny korzystać z życia, gdyż pomimo rehabilitacji w dalszym ciągu odczuwa ból, ma problemy z chodzeniem, samodzielnym poruszaniem się. Przez okres 2-3 miesięcy po wypadku całkowicie zależna była od pomocy osób trzecich w podstawowych czynnościach życia codziennego, pomocy przy ubieraniu, myciu, robieniu zakupów. W dalszym ciągu, mimo upływu ponad półtora roku od zdarzenia, nie jest w stanie poruszać się bez pomocy kul łokciowych, co ogranicza jej możliwości codziennego funkcjonowania. Konsekwencje zdarzenia, jakiemu uległa, odczuwa również w życiu zawodowym. Z uwagi na problemy zdrowotne nie jest w stanie kontynuować zatrudnienia w dotychczas wykonywanym zawodzie opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych. Obecnie utrzymuje się ze świadczenia przyznanego z MOPS oraz świadczeń wychowawczych i opiekuńczych otrzymywanych na małoletnich synów. W sposób stały korzysta także z pomocy członków najbliższej rodziny. Rodzaj i zakres doznanych przez powódkę obrażeń miał również wpływ na jej stan psychiczny. Powódka bowiem odczuwa obawę o stan swojego zdrowia, trudności w powrocie do sprawności powodują lęk przed przyszłością, co przekłada się na problemy z zasypianiem i snem, a tym samym wpływa w sposób negatywny na jej samopoczucie na co dzień. Powódka dotychczas mimo trudności życiowych i rozstania z mężem, samodzielnie sprawowała pieczę nad dziećmi, w opiece tej obecnie musi korzystać z pomocy najbliższych.

Duże znaczenie miał również wiek powódki. Obrażenia ciała jakich doznała w wyniku wypadku, bolesne leczenie i długotrwała rehabilitacja, skutki wypadku, a także blizny jakie pozostały na jej ciele stanowią, iż konsekwencje wypadku są dla niej bardzo bolesne.

Kierując się powyższymi względami Sąd uznał, że zadośćuczynienie za doznaną przez powódkę krzywdę w wysokości 51.000 zł jest kwotą odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 k.c.

Termin wymagalności należało przyjąć od dnia 8 czerwca 2016 roku. Powódka bowiem swoje roszczenie w zakresie żądanego zadośćuczynienia skierowała do strony pozwanej ostatecznym przedsądowym wezwaniem do zapłaty z dnia 1 czerwca 2016 roku wskazując 7 - dniowy termin spełnienia świadczenia.

Odnosząc się do żądania powódki w zakresie odszkodowania tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz dojazdu do placówek medycznych, jak również poniesienia kosztów rehabilitacji Sąd żądanie to uznał za zasadne. Powódka poniesione w tym zakresie wydatki udokumentowała przedkładając do akt sprawy faktury VAT oraz paragony fiskalne opiewające na żadaną kwotę, zaś biegły sądowy z zakresu chirurgii odnosząc się do zasadności tych wydatków uznał je za uzasadnione i związane bezpośrednio z przeżytym urazem, będącym następstwem wypadku z dnia (...) A zatem należna z tego tytułu kwota stanowi 1.237,96 zł (faktury – 590,44 zł, paragony fiskalne 647,52 zł). Sąd nie uwzględnił kwoty 460 zł wydatkowanej na rehabilitację prywatną, skoro powódka mogła skorzystać z zabiegów rehabilitacyjnych w ramach refundowanych świadczeń NFZ.

Wskazać należy, że także odniesieniu do żądania zasądzenia kwoty 9.300 zł tytułem zakupu samochodu, Sąd uznał to żądanie za niezasadne. Powódka nie wykazała, iż koszty te pozostają w normalnym związku przyczynowym z zaistniałą szkodą, a w szczególności by był to wydatek celowy i konieczny.

W odniesieniu natomiast do żądania obejmującego zwrot kosztów opieki osób trzecich Sąd uznał je za zasadne w całości. Zdaniem Sądu powódka w okresie pierwszych trzech miesięcy po zdarzeniu była osobą leżącą, z uwagi na bardzo powolny wzrost kostny nie wstawała z łóżka, nie była zatem w stanie sama wykonywać podstawowych czynności (toaleta, przygotowanie posiłków, ubieranie). Także w okresie kolejnych trzech miesięcy, z uwagi na poruszanie się przy pomocy kul łokciowych potrzebowała pomocy w zakresie zakupów, porządków domowych czy opieki nad dziećmi. Uwzględniając powyższe ograniczenia, wynikające wprost z urazu jakiego powódka doznała w wyniku zdarzenia komunikacyjnego w dniu (...) roku, Sąd żądanie w tym, zakresie uznał za uzasadnione w całości. Należało uznać za powódką, iż kwotą równoważną za usługi pielęgniarstwa, którą sprawowały osoby trzecie jest stawka 9 zł za godzinę,

mimo iż biegły z zakresu chirurgii ogólnej wskazał, że koszt opieki pielęgniarskiej w okresie leżenia w łóżku wyniósł około 12 zł za godzinę, przy czym opieka ta jest refundowana przez NFZ. Przyjmując zatem, iż w okresie od pierwszego dnia od wypisania ze szpitala, tj. (...) roku do czasu samodzielnego poruszania się przez powódkę, tj. do połowy maja 2016 roku, powódka wymagała opieki przez 10 godzin dziennie przez okres 79 dni, co łącznie stanowiło kwotę 7.110 zł. Natomiast w okresie dalszym, tj. od 16 maja 2016 roku do dnia wniesienia pozwu, tj. 18 lipca 2016r., przy przyjęciu 3 godzin opieki dziennej, kwota ta stanowi 1.728 zł. Łącznie zatem z tytułu opieki osoby trzeciej należna powódce kwota stanowi 8.838 zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki łączną kwotę 10.075,96 zł tytułem odszkodowania (1.237,96 zł + 8.838 zł) przyjmując datę wymagalności odsetek od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 18 lipca 2016r.

W pozostałym zakresie powództwo jako niezasadne oddalił.

Zgodnie bowiem z treścią art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Podstawą do uwzględnienia żądania renty jest spełnienie chociażby jednej z przesłanek wynikających z art. 444 § 2 k.c.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, iż w wyniku obrażeń odniesionych przez powódkę w związku z wypadkiem zwiększyły się jej potrzeby z uwagi na konieczność zakupu leków przeciwbólowych czy kosztów sprawowania opieki przez osobę trzecią. Powódka wprawdzie twierdziła, iż w związku z powolnym zrostem kości udowej odczuwa bóle i w związku z tym zażywa leki przeciwbólowe, jednakże z opinii biegłych sądowych sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania wynika, że dolegliwości bólowe zgłaszane przez powódkę ulegają systematycznemu zmniejszeniu. Biegły E. S. w swojej opinii wskazywał, iż dolegliwości bólowe odczuwane przez powódkę nadal będą się utrzymywać, jednakże zdaniem Sądu okoliczność ta zależna jest także od osobniczej wrażliwości na ból i jest przeżyciem indywidualnie odczuwanym i interpretowanym przez chorego. Biegli wskazywali, że ból ten wynika z powolnego zrostu, który jednakże następuje. Zatem mając na uwadze możliwość niwelowania patologicznego ułożenia miednicy powódki – również będącego przyczyną bólu – za pomocą wkładek ortopedycznych uznać należało, że okoliczność ta w okresie czasowym będzie stopniowo ulegać zanikowi, co będzie rzutowało na wydatki, jakie powódka czyni na zakup m.in. środków przeciwbólowych.

Nie ulega wątpliwości, że także zakres pomocy świadczonej powódce przez osoby trzecie uległ zasadniczemu zmniejszeniu. Obecnie samodzielnie porusza się ona korzystając z zakupionego samochodu. Ma zatem możliwość sprawowania opieki nad synem w zakresie dowożenia i odbierania go z placówki przedszkolnej, dokonywania sprawunków, dojazdu do placówek medycznych i na rehabilitację. Zamieszkuje ona nadto z bratem i (...) synem, którzy mogą świadczyć jej pomoc w czynnościach związanych z przyniesieniem zakupów do mieszkania. Sprawność powódki ulega systematycznej poprawie, niezbędna rehabilitacja, którą powódka musi wykonywać pozwoli na poprawę jej sprawności i tym samym uniezależni ją od pomocy świadczonej przez osoby trzecie.

Powódka nie wykazała także, by zmniejszyły się jej widoki powodzenia na przyszłość. Co prawda powódka podnosiła, iż z uwagi na doznane obrażenia nie jest ona w stanie wykonywać dotychczasowej pracy zarobkowej jako opiekunka osób starszych i niepełnosprawnych, jednakże z przedłożonego do akt sprawy orzeczenia o niepełnosprawności wynika, iż może ona podjąć pracę zarobkową w warunkach chronionych. Także biegły sądowy z zakresu chirurgii ogólnej w swojej opinii wskazywał, że powódka w chwili obecnej jest niezdolna do pracy, jednakże jej ponowna ocena zdolności w tym zakresie winna być dokonana w okresie kolejnych 12 miesięcy.

Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności, żądanie powódki w zakresie zasądzenia na jej rzecz renty jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Odnosząc się do żądania powódki ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za wszelkie następstwa wypadku drogowego z dnia (...) roku, w ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwala przyjąć istnienia takiej odpowiedzialności po stronie pozwanej.

Stosownie do treści art. 189 k.p.c. powódka może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Wprowadzenie ustawą z dnia 16.02.2007r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. nr 80, poz. 538) nowej regulacji w art. 442¹ § 3 k.c. oznacza, że nie został w żaden sposób ograniczony czas, w jakim może ujawnić się nowa szkoda na osobie, prowadząc do zaktualizowania się odpowiedzialności pozwanego za skutki danego zdarzenia. Tym samym w/w przepis eliminuje niebezpieczeństwo upływu terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie wcześniej niż szkoda ta się ujawniła. Wobec powyższego uznać należy, iż powódka nie ma interesu prawnego w żądaniu wskazanego wyżej ustalenia, albowiem w przypadku wystąpienia „nowego” skutku pozostającego w związku przyczynowym z wypadkiem poszkodowana będzie mogła w terminie 3 lat od powzięcia wiadomości o jej wystąpieniu dochodzić jej naprawienia na drodze sądowej. Skoro zatem powódce będzie przysługiwało roszczenie o zasądzenie świadczenia (a więc inna forma ochrony jej praw), to brak jest interesu prawnego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość. W razie wystąpienia „nowej” szkody w przyszłości powódka będzie mogła domagać się jej naprawienia na drodze postępowania sądowego o świadczenie (zapłatę dalszego zadośćuczynienia, odszkodowania bądź ewentualnie renty). Już tylko na marginesie zauważyć należy, iż z opinii biegłych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego postępowania wynika, iż leczenie powódki jest zakończone, obecnie nie wymaga ona dalszych zabiegów operacyjnych. Okoliczności te nie przemawiają w chwili obecnej za uznaniem żądanej przez powódkę odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość.

Orzeczenie o kosztach oparto o przepis art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów i § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015r., poz. 1804 ze zm.).

Powódka wygrała proces w 56%, a poniesione przez nią koszty procesu stanowiły kwotę 4.041,52 zł (koszty zastępstwa procesowego 7.217 zł x 56%). Koszty strony pozwanej to kwota 3.175, 48 zł (7.217 zł koszty zastępstwa procesowego x 44%). Przy wzajemnej kompensacie tych kosztów należało zasądzić od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 866 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Odnośnie kosztów sądowych : powódka była w całości zwolniona od kosztów sądowych. Wartość przedmiotu sporu przy uwzględnieniu rozszerzenia powództwa to 106.691 zł – opłata od pozwu stanowi kwotę 5.335 zł. Przy uwzględnieniu stopnia wygranej strona pozwana zobowiązana jest uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 944,91 zł tytułem wydatków (1.687,34 x 56%). Równocześnie Sąd mając na uwadze sytuację materialną powódki nie obciążył jej kosztami sądowymi w sprawie – opłatą od oddalonej części powództwa i dalszymi wydatkami w sprawie (art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – t.j. Dz.U. 2016, poz. 623 ze zm.)